

40. ז'ניו קואדרוס

בצעירותי שמעתי על ז'ניו קואדרוס. הוא נהג להשתמש במטאטא כסמל ולהבטיח כי אם ייבחר כחבר הפרלמנט בעיר סאו פאולו, יעשה הכול על מנת לנקות את ה"לכלוך" של העיר, ובמיוחד ידאג לנקות את ה"אורוות" של פוליטיקאים מושחתים. תמכתי במנהיג החדש, מורה נודע לפורטוגזית, שסטודנטים כינסו עצרות עם למענו בעמק אָנְאָנְגָּאוּ. יחד עם חברי בְּבָה הלכנו לאסיפות העם שלו ובליבנו התקווה שינצח. קואדרוס היה אומר: "היכן שיש רופא שיניים אין כיסא לרופא שיניים ובמקום שיש כיסא לרופא שיניים אין רופא שיניים". הריכוז הגדול של אוהדיו נמצא בשכונת וילה מריה באזור הצפוני של סאו פאולו. הוא נבחר לפרלמנט המקומי; שנה לאחר מכן נבחר כחבר פרלמנט במדינת סאו פאולו, לאחר מכן כחבר הפרלמנט הארצי ולבסוף נבחר ברוב קולות לתפקיד מושל מדינת סאו פאולו. למרות שבאותה תקופה היה ראשי נתון כל כולו לתנועת הנוער, עקבתי אחר המנהיג הכריזמטי הזה וקיוויתי שיצליח.

ב-1960 נבחר קואדרוס לנשיא ברזיל. אז הייתי כבר בישראל. זמן קצר לאחר מכן הוא התפטר לאכזבת רוב העם. מכאן ואילך המצב הידרדר במהירות עד להקמתה של דיקטטורה צבאית בברזיל. כעבור שנים רבות חזר קואדרוס לחיים הפוליטיים. כיהנתי אז כראש המועצה האזורית שער

הנגב ועקבתי מרחוק אחר ההתפתחויות בפוליטיקה הברזילאית. כחבר טוב של קוארסיה, הבעתי את תקוותי לניצחון נוסף של קואדרוס, שהיה מועמד לראשות עיריית סאו פאולו. נגדו התמודד פֶרְנַנְדוּ הֶנְרִיקָה קֶרְדוֹזוּ.

ערב הבחירות התיישב קרדוזו במעשה יהיר על כיסא ראש העיר והכריז שלמחרת זה יהיה כיסאו הקבוע. אך מי שנבחר היה דווקא קואדרוס (1985-1989), שאמר בהומור: "אתמול ישבן מסוים התיישב, בלי בושה, בכיסא הרם הזה והדבר היחיד שאני יכול לעשות, כפי שעניכם רואות, הוא לרסס את הכיסא ב'פליט' [חומר חיטוי] על מנת לחטא אותו...".

זו הייתה הקדנציה הפוליטית האחרונה של קואדרוס. למרות שאוהדיו לחצו עליו שיתמודד שוב על נשיאות המדינה. קוארסיה, שנבחר ב-1986 למושל מדינת סאו פאולו, שיתף פעולה עם קואדרוס, שהיה ראש העיר. ידידי קוארסיה העריץ וכיבד אותו עד ימיו האחרונים.

כקונסול כללי של ישראל בסאו פאולו הכרתי את ז'ניו קואדרוס היכרות אישית, וביקרתי בביתו בשכונת ז'רְדִינֶס שבסאו פאולו, ב-1990. הוא ואשתו, אֶלֹאָה, קיבלו את פני בהתלהבות ובהרבה חיבה. מיד אחרי ששתינו משהו חריף (היה ידוע שז'ניו אוהב לשתות), ישבנו לארוחת צהריים שנמשכה שלוש שעות. שושבינה של פגישה זו היה ידיד אחר שלי, היועץ אֶלְטִינֹו מְשֶדוּ מבית הדין לחשבונות ממשלתיים, חבר קרוב של ז'ניו. אלטינו הזהיר אותי ערב הפגישה: "שמע, שזן, ז'ניו הוא איש בלתי צפוי, ולמרות שסיכמתי עמו שאתה תגיע לארוחת הצהריים הוא עוד עלול לחסום אותנו בכניסה לביתו בשאלות, כגון: 'אתם חושבים שיש לי זמן לכל פגישה? אתם

רוצים לאכול? חסרות מסעדות בסאו פאולו?" למזלי התקבלנו בסבר פנים יפות, על אף דאגותיו של אלטינו. הבאתי לז'ניו כתשורה ארגז של יינות "כרמל". אשתו אלואה אמרה: "טוב שהבאת כמתנה את היין המבורך של ישראל". שניהם היו די חולים, היא במלחמתה במחלת הסרטן והוא התהלך בקושי וידיו רועדות. בארוחה שותחנו ארוכות על מצבה של ישראל ועל שני ביקוריו של ז'ניו בארץ. הזכרתי לו שכאשר הוא התפטר, בן-גוריון העיר: "אוי, למה הוא התפטר? ארץ כה גדולה כמו ברזיל, עם כל כך הרבה מים".

ז'ניו אחז בידי והכריז שישראל לא צריכה להחזיר שום דבר לערבים, כי הם אלה שגרמו למלחמת ששת הימים. כאשר אמרתי לו שישראל היא מדינה "מיוחדת", אישר ז'ניו בקולו הבלתי נשכח: "אדוני הקונסול, לגמרי מיוחדת". כשאכלנו את הקינוח דיברנו על המושל קוארסיה, וז'ניו הודה באוזני שהוא רוכש ידידות והערכה למושל. אחרי שתיית הקפה, הזמינה אותי אלואה לסיור בחדרי ביתם והראתה לי עשרות תמונות של אמנים שונים, דבר שהרשים אותי עד למאוד. בסוף הביקור, כאשר ז'ניו ליווה אותי למכונית, אמר לי: "תמיד תבוא לביקר, ובפעם הבאה תביא את אשתך ואת הילדים. אם הבריאות תאפשר לי, אבקר אותך בקיבוץ, בישראל". שנה לאחר מכן נפטרה אלואה. מותה השפיע על ז'ניו שלא הצליח לחזור למוטב. הוא נפטר ב-1992 בסאו פאולו בגיל 74.

מי יכול היה לחשוב שהצעיר הנריקה שזן, בלוויית חברו בבה, שהשתתף באסיפות עם בעמק אָנְאָנְגָבְאוּ בסאו פאולו בשנות החמישים יתקבל יום אחד על ידי הנשיא לשעבר, ז'ניו קוארדוס, בביתו בסאו פאולו?